

Raad voor
Betwistingen inzake
Studievoortgangsbepalingen

JAARVERSLAG 2016

Vlaanderen
is bestuursrechtspraak

Voorwoord

Geachte lezer,

Voor u ligt het jaarverslag van 2016, het twaalfde werkingsjaar van de Raad voor Betwistingen inzake Studievoorgangsbeslissingen.

In de jarenlang aanhoudende trend van een toenemende werklast, is 2016 een moment van verademing geweest. De instroom van dossiers is nagenoeg stabiel gebleven. Behoudens uitzonderlijke gevallen waarin een uitstel zich opdringt, slaagt de Raad er nog steeds in de dossiers op zeer korte termijn af te handelen. Onderwijsdecreet XXVI heeft overigens belangrijke wijzigingen aangebracht aan de (berekening van de) termijnen voor het instellen van het intern en het extern beroep, alsook aan de termijnen waarover de partijen minstens moeten kunnen beschikken om hun nota's over te maken. Op de details wordt in het verslag nader ingegaan.

In samenspraak met het beleid streeft de Raad naar een verdere optimalisatie van de werking.

Sinds 1 mei 2016 vinden de zittingen van de Raad plaats in het Ellipsgebouw aan de Koning Albert II-laan 35 te Brussel, en dit in samenwerking met de Dienst van de Bestuursrechtscolleges. De zittingszalen van de DBRC bieden zowel voor de procespartijen als voor de Raad een meer geriefelijk onderkomen. Dank gaat uit naar de eerste voorzitter van de DBRC, de heer Eddy Storms, voor het aanbod van deze *cohousing*.

De Raad is ook voorstander van een betere ontsluiting van zijn rechtspraak middels een performante zoekfunctie. De arresten van de Raad zijn raadpleegbaar op de volgende website: <http://onderwijs.vlaanderen.be/nl/raad>.

Naast alle materiële omkadering is en blijft rechtspraak uiteraard in de eerste plaats mensenwerk. Mijn bijzondere dank gaat dan ook uit naar de kamervoorzitters en alle bestuursrechters van de Raad voor hun onvoorwaardelijke inzet, en in het bijzonder naar de twee secretarissen van de Raad, die er niet alleen in slagen om de administratie en het griffiewerk van de Raad meester te blijven, maar ook een belangrijke hand hebben gehad in de totstandkoming van dit jaarverslag. Wat dit laatste betreft, mag ook de gewaardeerde ondersteuning van mevrouw Marita Verzelen van het agentschap AHOVOKS niet onvermeld blijven.

Jim Deridder
Voorzitter
2 juni 2017

Deel I

Organisatie en beleid

I. Historiek

De Raad werd – oorspronkelijk als Raad voor Examenbetwistingen – bij decreet van 19 maart 2004 opgericht als onafhankelijk administratief rechtscollege binnen de Vlaamse Gemeenschap.¹

De decreetgever motiveerde de oprichting van de Raad vanuit de behoefte om op korte termijn een jurisdictioneel oordeel te hebben over examengeschillen, met een beoordeling ten gronde die effectief rechtsherstel kan bieden.² De decreetgever overwoog daarbij het volgende: “De Raad van State biedt objectief rechtsherstel door de annulatie van een administratieve rechtshandeling. De geannuleerde beslissing is aldus aangetast door een civielrechtelijke fout, die aanleiding kan geven tot schadevergoeding, te vorderen voor de gewone rechter. Zoals gesteld, meent de decreetgever dat procedures waarin schadevergoedingen gevorderd worden op grond van het verlies van één of meerdere jaren niet op zijn plaats zijn in het onderwijs. In onderwijsaangelegenheden dient het recht op onderwijs te worden gevrijwaard, niet het recht op financiële genoegdoening. Een loutere annulatie waarborgt evenwel geen effectief rechtsherstel in deze. De Raad dient daarom bijkomende bevoegdheden te hebben. De behandeling van een verzoekschrift door de Raad leidt overeenkomstig het decreet tot de gemotiveerde afwijzing van het beroep op grond van de onontvankelijkheid en/of ongegrondheid ervan, of tot de gemotiveerde vernietiging van de onrechtmatig genomen examenbeslissing, in welk geval de Raad inderdaad de nodige, welomschreven, voorlopige en herstelmaatregelen kan bevelen. De decreetgever stelt dat de Raad kan bepalen dat opnieuw in de zaak wordt beslist, desgevallend op grond van een nieuw afgenomen examen of enig onderdeel daarvan. De Raad kan daarbij de legitieme/illegitieme gronden aangeven dewelke bij de totstandkoming van de nieuwe beslissing moeten/niet mogen betrokken worden.”

Met het oog op het waarborgen van het effectief rechtsherstel kreeg de Raad ook de bevoegdheid om voorlopige maatregelen en herstelmaatregelen te bevelen.

Volgens de parlementaire voorbereiding oordeelt de Raad niet binnen het ‘objectief contentieux’, maar over politieke rechten zoals bedoeld in artikel 145 van de Grondwet.³

¹ Decreet van 19 maart 2004 betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs, de integratie van bepaalde afdelingen van het hoger onderwijs voor sociale promotie in de hogescholen en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, *BS* 10 juni 2004 (Aanvullingsdecreet).

² *Parl. St.* Vl. Parl. 2003-2004, nr. 1960/1, 17.

³ *Parl. St.* Vl. Parl. 2003-2004, nr. 1960/1, 18.

II. Organisatie van de Raad

1. Bevoegdheid

Bij zijn oprichting werd de Raad bevoegd gemaakt voor de volgende *examen(tucht)beslissingen* binnen het hoger onderwijs:

- Examenbeslissing: elke beslissing die een eindoordeel inhoudt over het voldoen voor een opleidingsonderdeel, meer opleidingsonderdelen van een opleiding, of een opleiding als geheel;
- Examentuchtbeslissing: een sanctie opgelegd naar aanleiding van examenfeiten.

Doorheen de daaropvolgende jaren werd de bevoegdheid van de Raad stelselmatig uitgebreid, hetzij door tussenkomst van de decreetgever, hetzij door een nadere omschrijving van de decretale bevoegdheid door de Raad van State als cassatierechter.

Krachtens artikel II.15 van het Aanvullingsdecreet kan de Raad vanaf het academiejaar 2008-2009 uitspraak doen over beslissingen in verband met het *leerkrediet* die door het instellingsbestuur of door de stuurgroep Databank Hoger Onderwijs genomen zijn op grond van de procedure, zoals vastgelegd in artikel 13*quater* van het Structuurdecreet.

Een volgende uitbreiding van de bevoegdheden van de Raad werd ingevoerd met Onderwijsdecreet XIX, met name ten aanzien van het weigeren van het *opnemen van een bepaald opleidingsonderdeel* in het diplomacontract waarvoor de student die een geïndividualiseerd traject volgt, zich nog niet eerder heeft ingeschreven.⁴

Bovendien werd de bevoegdheid van de Raad ruim(er) gedefinieerd door de rechtspraak van de Raad van State. In de werkjaren 2008 en 2009 was de Raad van oordeel dat hij niet bevoegd is om te oordelen over beslissingen op grond van artikel 51 van het Flexibiliseringsdecreet (*rechtstreekse diplomering*). Enkel wanneer het kon begrepen worden als een toekenning van vrijstellingen, behandelde de Raad het dossier. In het arrest nr. 200.012 oordeelde de Raad van State evenwel dat de Raad hiervoor wel bevoegd is.

Het onderwijsdecreet OD XXI heeft vervolgens de bevoegdheid van de Raad uitgebreid wat de beslissingen inzake *gelijkwaardigheid van een buitenlands diploma* betreft.⁵ Deze zijn aanvechtbaar met ingang van 1 september 2011.

Met ingang van 1 september 2011 is de Raad ook bevoegd om beroepen te behandelen van studenten die hun leerkrediet dreigen te verliezen omwille van 'overmacht'. Deze bevoegdheid is er gekomen ter vervanging van het georganiseerd administratief beroep dat in 2010 kon worden ingesteld bij de Vlaamse Regering.

⁴ Decreet van 8 mei 2009 betreffende het onderwijs XIX, BS 28 augustus 2009.

⁵ Decreet van 1 juli 2011 betreffende het onderwijs XIX, BS 30 augustus 2011.

Het Onderwijsdecreet XXIII heeft de afzonderlijke bevoegdheid *“een beslissing van een instellingsbestuur over de gelijkwaardigheid van een buitenlands diploma genomen in toepassing van artikel 69, §3, van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen”* geschrapt om te vermijden dat de instellingen voor deze toelatingsbeslissingen, die geen formele gelijkwaardigheidsbeslissing *sensu stricto* inhouden (dat is een bevoegdheid van NARIC), een interne beroepsprocedure dienen te organiseren.⁶

Het Vereenvoudigingsdecreet heeft de bevoegdheid geschrapt omtrent *“een beslissing waarbij er in geval van overmacht geen aangepaste examenregeling mogelijk is om organisatorische redenen”*, in die zin dat de leerkredietdossiers niet langer onder de term ‘studievoortgangsbepaling’ vallen en de instellingen hiervoor bijgevolg geen intern beroep meer moeten organiseren.⁷ De Raad is en blijft wel bevoegd voor de leerkredietdossiers.

Ten slotte heeft het Vereenvoudigingsdecreet nog een bijzondere soort van aanvechtbare beslissing tot stand gebracht, met name het beroep tegen de beslissing van de instelling om een stage of ander praktisch opleidingsonderdeel vroegtijdig te beëindigen.

De volgende studievoortgangsbepalingen konden op grond van artikel I.3, 69° van de Codex Hoger Onderwijs tijdens het werkjaar 2016 het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad:

- a) een examenbeslissing, zijnde elke beslissing die, al dan niet op grond van een deliberatie, een eindoordeel inhoudt over het voldoen voor een opleidingsonderdeel, meer opleidingsonderdelen van een opleiding, of een opleiding als geheel;
- b) een examentuchtbeslissing, zijnde een sanctie opgelegd naar aanleiding van examenfeiten;
- c) de toekenning van een bewijs van bekwaamheid, dat aangeeft dat een student op grond van eerder verworven competenties of eerder verworven kwalificaties bepaalde competenties heeft verworven;
- d) de toekenning van een vrijstelling, zijnde de opheffing van de verplichting om over een opleidingsonderdeel, of een deel ervan, examen af te leggen;
- e) een beslissing waarbij het volgen van een schakel- en/of voorbereidingsprogramma wordt opgelegd en waarbij de studieomvang van dergelijk programma wordt vastgesteld;
- f) het opleggen van een maatregel van studievoortgangsbewaking, bedoeld in artikel II.246⁸;

⁶ Decreet van 19 juli 2013 betreffende het Onderwijs XXIII, BS 27 augustus 2013.

⁷ Decreet van 21 maart 2014 tot aanpassing van enkele hogeronderwijsbepalingen die de organisatie en controle van het onderwijs faciliteren en de plan- en implementatielasten verminderen, BS 15 mei 2014.

⁸ Met inbegrip van de beslissing om een stage of praktisch opleidingsonderdeel voortijdig te beëindigen (ingevoerd artikel 25 Vereenvoudigingsdecreet).

- g) het weigeren van het opnemen van een bepaald opleidingsonderdeel in het diplomacontract waarvoor de student die een geïndividualiseerd traject volgt, zich nog niet eerder heeft ingeschreven;
- h) een beslissing inzake gelijkwaardigheid van een buitenlands diploma van hoger onderwijs met een Vlaams diploma van hoger onderwijs genomen krachtens artikel II.256;

Daarnaast is de Raad overeenkomstig artikel II.285, lid 2 Codex Hoger Onderwijs ook bevoegd om kennis te nemen van verzoeken die studenten rechtstreeks bij de Raad indienen om hun leerkrediet aan te passen, omdat ze zich in een overmachtssituatie bevonden en de instelling voor hen geen aangepaste examenregeling heeft geboden. Ten slotte is de Raad bevoegd inzake materiële vergissingen en onjuistheden zoals bedoeld in artikel IV.93 van de Codex Hoger Onderwijs.

2. Bevoegdheidsomschrijving

De initiële bevoegdheid van de Raad is doorheen de jaren stelselmatig uitgebreid. Daardoor is deze bevoegdheid geëvolueerd van een beperkte toegewezen bevoegdheid die eenduidig was in de toepassing (examenbeslissingen en examentuchtbeslissingen), tot een bevoegdheid die weliswaar nog steeds toegewezen van aard is en niet residuair, maar die niettemin een breed veld bestrijkt, met soms onduidelijke grenzen.

De Raad herneemt in dat verband zijn advies uit het jaarverslag 2015. Het lijkt de Raad wenselijk dat de decreetgever de mogelijkheden omtrent een meer homogene bevoegdheidsomschrijving onderzoekt. Dit kan misschien ook beter de doelstellingen van de decreetgever met betrekking tot de beoogde rechtsbescherming tot uiting brengen, dan de huidige uitgebreide opsomming.

De Raad merkt een toename in de geschillen die de bevoegdheid van de Raad betreffen, en deze geven ook regelmatig aanleiding tot cassatievoorzieningen voor de Raad van State.⁹ Cassatievoorzieningen en prejudiciële vragen die geen betrekking hebben op de grond van de zaak, werken enkel vertragend voor de beoordeling ten gronde en zijn, zeker in een contentieux waar een spoedige beoordeling essentieel is, zoveel mogelijk te vermijden.

⁹ Illustratief kan worden verwezen naar de beslissing om een student om administratieve redenen niet toe te laten voor een tweede examenkans in te schrijven. Een dergelijke beslissing valt buiten de toegekende bevoegdheid van de Raad (R.Stvb. 17 februari 2015, nr. 2015/010, vernietigd door RvS 19 september 2016, nr. 235.791, KU Leuven en R.Stvb. 18 december 2014, nr. 201/415, vernietigd door RvS 19 september 2016, nr. 235.790, KU Leuven) en valt, al naargelang de aard van de instelling, onder de bevoegdheid van de Raad van State en/of de burgerlijke rechter. In de motivering bij de oprichting van de Raad heeft de decreetgever aangegeven dat deze rechtscolleges in het raam van de studievoortgang van studenten geen voldoende snel rechtsherstel ten gronde kunnen bieden.

3. Interne organisatie – huishoudelijk reglement

Met het oog op een betere organisatie van de werking heeft de algemene vergadering van de Raad op 6 juni 2015 een nieuw huishoudelijk reglement aangenomen, dat werd gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 15 juli 2015.

Het huishoudelijk reglement regelt vooreerst de werking van de algemene vergadering en de bevoegdheden van de voorzitter, alsook de evaluatie van de secretarissen.

Daarnaast is de Raad voortaan ingedeeld in drie kamers (I^{ste}, II^{de} en III^{de} Kamer), waardoor zaken vlotter kunnen worden toebedeeld, rekening houdend met de beschikbaarheid van de leden en de onverenigbaarheden. De indeling in kamers was noodzakelijk geworden om de Raad toe te laten kamers simultaan te laten zetelen ten einde de inkomende beroepen binnen een redelijke termijn verwerkt te krijgen. De voorzitter van de Raad zit de I^{ste} Kamer voor, de plaatsvervangende voorzitters worden als kamervoorzitter aan de andere kamers toegewezen.

Vanaf juli 2015 veranderden de uitspraken van de Raad ook van vorm. Er werd een nieuw sjabloon aangenomen en de uitspraken worden voortaan, zoals bij de andere Vlaamse administratieve rechtscolleges, arresten genoemd – deze term zal doorheen dit verslag dan ook worden gebruikt.¹⁰ De arresten worden ondertekend door de kamervoorzitter en door de secretaris die op de zitting als griffier is opgetreden.

4. Samenstelling van de Raad

Krachtens artikel II.287, §1, 2° van de Codex Hoger Onderwijs bestaat de Raad naast de voorzitters uit twee werkende en vier plaatsvervangende bijzitters (bestuursrechters). Omwille van de werklast worden alle bestuursrechters op gelijke wijze opgeroepen om te zetelen, zodat de Raad geen onderscheid maakt tussen de effectieve en de plaatsvervangende bestuursrechters.

Tijdens het werkjaar 2016 kende de Raad volgende samenstelling:¹¹

Voorzitter	de heer Jim Deridder
Kamervoorzitter	de heer Bertel De Groote mevrouw Karla Van Lint
Bestuursrechters	de heer Jean Goossens de heer Henri Verhaaren de heer Jan Geens de heer Daniël Cuypers

¹⁰ De arresten hebben voortaan een uniek nummer, zodat niet meer naar het rolnummer moet worden verwezen.

¹¹ Artikel 1 Huishoudelijk Reglement Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, BS 15 juli 2015.

Na de benoeming van de heer Bertel De Groote tot plaatsvervangend voorzitter (kamervoorzitter) is één van de plaatsen van bestuursrechter vacant. Aan de minister van Onderwijs werd gevraagd om de procedure tot benoeming van een zesde bestuursrechter te initiëren. Deze procedure wordt geregeld in artikel II.288, §1 van de Codex Hoger Onderwijs.¹²

Tijdens elke zitting van de Raad zetelt er een kamervoorzitter samen met twee bestuursrechters. De zetel van de Raad voor een zitting wordt samengesteld in functie van de beschikbaarheid van de leden van de Raad. Wanneer een lid verbonden is aan een bepaalde instelling, zetelt dit lid niet wanneer deze instelling één van de betrokken partijen is.

De samenstelling van de kamers is thans als volgt:

I ^{ste} Kamer	
Voorzitter	J. Deridder
Bestuursrechters	J.Goossens H. Verhaaren J. Geens D. Cuypers P. Versweyvelt

II ^{de} Kamer	
Voorzitter	B. De Groote
Bestuursrechters	J.Goossens H. Verhaaren J. Geens D. Cuypers P. Versweyvelt

III ^{de} Kamer	
Voorzitter	K. Van Lint
Bestuursrechters	J.Goossens H. Verhaaren J. Geens D. Cuypers P. Versweyvelt

¹² Hieraan is ondertussen in 2017 invulling gegeven.

5. Secretariaat

De leden van de Raad worden ondersteund door de medewerkers van het secretariaat, die instaan voor het in staat stellen van de dossiers. Op de zitting nemen de secretarissen de functie van griffier waar.

Melissa Thijs en Freya Gheysen waren in 2016 aangesteld als secretaris van de Raad. In tegenstelling tot andere administratieve rechtscolleges, beschikt de Raad niet over inhoudelijk ondersteunend personeel zoals referendarissen.

6. Taalgebruik in de procedure

Noch de Codex Hoger Onderwijs, noch een op de Raad van toepassing zijnde besluit van de Vlaamse regering bevat enige bepaling inzake de taal van de procedure. Het huishoudelijk reglement van de Raad (artikel 21) schrijft voor dat de procedure in het Nederlands verloopt.

Regelmatig wenden buitenlandse studenten zich tot de Raad; meestal – doch niet altijd – zijn zij ingeschreven in een Engelstalige opleiding aan een Vlaamse instelling van hoger onderwijs. Deze verzoekende partijen dienen soms een Engelstalig verzoekschrift in.

In het verleden heeft de Raad anderstalige verzoekschriften niet om die reden onontvankelijk verklaard. In 2015 werd evenwel een exceptie van onontvankelijkheid opgeworpen door een verwerende partij.¹³ Aansluitend heeft de Raad zich beraden over de toepassing van de taalwetten. In afwachting van een eventuele decretale regeling houdt de Raad voorlopig de volgende werkwijze aan, die ook op de website is vermeld.

De rechtspleging verloopt in het Nederlands. Teneinde de verzoekende partij niet onverwacht met een (ambtshalve) exceptie van onontvankelijkheid te confronteren, verleent de Raad de verzoekende partij die een anderstalig verzoekschrift heeft ingediend, een redelijke termijn om dat verzoekschrift (en in voorkomend geval de wederantwoordnota) in het Nederlands te (laten) vertalen.¹⁴ Indien de verzoekende partij vervolgens nalaat om minstens van het verzoekschrift een Nederlandstalige versie neer te leggen, verklaart de Raad het beroep onontvankelijk.¹⁵

¹³ R.Stvb. 4 september 2015, nr. 2.311.

¹⁴ Bv. R.Stvb. 29 oktober 2015, nr. 2.537; R.Stvb. 1 december 2015, nr. 2.659; R.Stvb. 17 december 2015, nr. 2.735.

¹⁵ R.Stvb. 8 december 2015, nr. 2.697; R.Stvb. 8 december 2015, nr. 2.698.

III. Wijzigingen in de regelgeving

Met Onderwijsdecreet XXVI werden enkele wijzigingen aangebracht aan de artikels van de Codex Hoger Onderwijs die de Raad betreffen. De belangrijkste wijziging, die op 1 oktober 2016 in werking is getreden, betreft de vervalt termijn om intern en extern beroep in te stellen. Sinds 1 oktober 2016 bedraagt de vervalt termijn immers zeven kalenderdagen, in plaats van de vroegere vijf, en neemt ze een aanvang vanaf de dag na de kennisgeving van de beslissing.¹⁶ Het instellen van zowel het intern beroep bij de instelling als het extern beroep bij de Raad, is dus niet langer gekoppeld aan de 'kennisname', maar wel aan de 'kennisgeving'. Daarnaast werd ook de termijn voor de behandeling van zowel de interne als de externe beroepen verlengd van 15 kalenderdagen tot 20 kalenderdagen.¹⁷

Wat de procedure voor de Raad betreft, werd de termijn voor het indienen van de antwoordnota door de verwerende partij, en de wederantwoordnota door de verzoekende partij, verlengd van 48 uur tot 96 uur.¹⁸ Deze wijziging is ingegeven door het voorkomen van werkoverlast bij de instelling, wanneer er vele beroepen tegen eenzelfde instelling op dezelfde zitting worden gepland. Wanneer de Raad besluit tot een vernietiging, kan de Raad een termijn bepalen waarbinnen de onderwijsinstelling een nieuwe beslissing moet nemen. Voorheen was er geen termijn bepaald, sinds de wijziging aan artikel II.292, §1 van de Codex Hoger Onderwijs moet deze ten minste zeven kalenderdagen bedragen.

Verder werd nog een wijziging doorgevoerd aan artikel II.287, §1 van de Codex Hoger Onderwijs, betreffende de samenstelling van de Raad, dat nu als volgt luidt:

Art. II.287. §1. De Raad is samengesteld uit volgende leden:

1° één werkend en *minimaal* 2 plaatsvervangende voorzitters;

2° twee werkende en *minimaal* 4 plaatsvervangende bijzitters.

Elk van de plaatsvervangende bijzitters mag elk van de werkende bijzitters vervangen. *In functie van de werkbelasting van de Raad kan de Vlaamse Regering bijkomende plaatsvervangende leden benoemen.* (toevoegingen cursief)

Hierdoor wordt het aldus mogelijk om bijkomende plaatsvervangende voorzitters en plaatsvervangende bijzitters aan te duiden. Alvorens van deze mogelijkheid gebruik zou worden gemaakt, adviseert de Raad dat rekening zou worden gehouden met de bezorgdheden omtrent de praktische organisatie en het agendabeheer, en de eenheid van de rechtspraak.

Ten slotte dient de Raad, sinds 1 september 2016, niet langer te voorzien in de geanonimiseerde publicatie van de uitspraken op de website.¹⁹ Het doel hiervan is voornamelijk gelegen in het verhogen van de leesbaarheid en de begrijpbaarheid van de

¹⁶ Artikel II. 283, tweede lid en II. 294, §1 van de Codex Hoger Onderwijs.

¹⁷ Artikel II. 284, tweede lid en II. 308, eerste lid van de Codex Hoger Onderwijs.

¹⁸ Artikel II. 302, §1 van de Codex Hoger Onderwijs.

¹⁹ Artikel II. 313 van de Codex Hoger Onderwijs.

gepubliceerde uitspraken. Wanneer de student hierom verzoekt, zal zijn identiteit bij de publicatie van de uitspraak wel worden weggelaten.

IV. Externe relaties

Op 27 april 2016 namen verschillende leden van de Raad deel aan het colloquium 'Single audit in het hoger onderwijs' te Gent.

Op 1 juni 2016 namen verschillende leden van de Raad deel aan de studiedag "Examenbetwistingen en het contentieux in het leerplichtonderwijs en het hoger onderwijs" te Leuven.

Op 27 oktober 2016 bracht de Raad een werkbezoek aan de Raad van State. De Raad werd ontvangen door de heer Yves Kreins, Eerste Voorzitter, de heer Roger Stevens, Voorzitter, en de heer Marc Lefever, adjunct-auditeur-generaal. Het bezoek werd geleid door de heer Geert Van Haegendoren, voorzitter van de IX^{de} Kamer van de Raad van State.

Op 30 november 2016 ontving de voorzitter een aantal studenten van de KU Leuven in het raam van een werkcollege administratief recht.

V. Ontsluiting van de rechtspraak

De ontsluiting van de rechtspraak van de Raad dient te worden verbeterd. De opzoekmogelijkheden op de huidige website zijn erg beperkt en het doorzoeken van arresten met een vrije zoekfunctie is niet mogelijk.

Externe actoren hebben reeds aangegeven dat dit als een beperking wordt ervaren om de stand van de rechtspraak bij te houden of om juridische argumentatie in een procedure voor de Raad te onderbouwen.

Ook de Raad zelf zou baat hebben bij een betere ontsluiting van de rechtspraak. Dienstige verwijzingen naar voorgaande rechtspraak opnemen in een arrest vergt thans regelmatig tijdrovend opzoekwerk.

Aangezien andere rechtscolleges zoals de Raad van State en de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen, en binnen de Vlaamse overheid ook de Raad voor Vergunningsbetwistingen, het Milieuhandhavingscollege en de Raad voor Verkiezingsbetwistingen over een website met dergelijke zoekmotor beschikken, neemt de Raad aan dat dit eenvoudig en snel kan worden geïmplementeerd.

Deel II

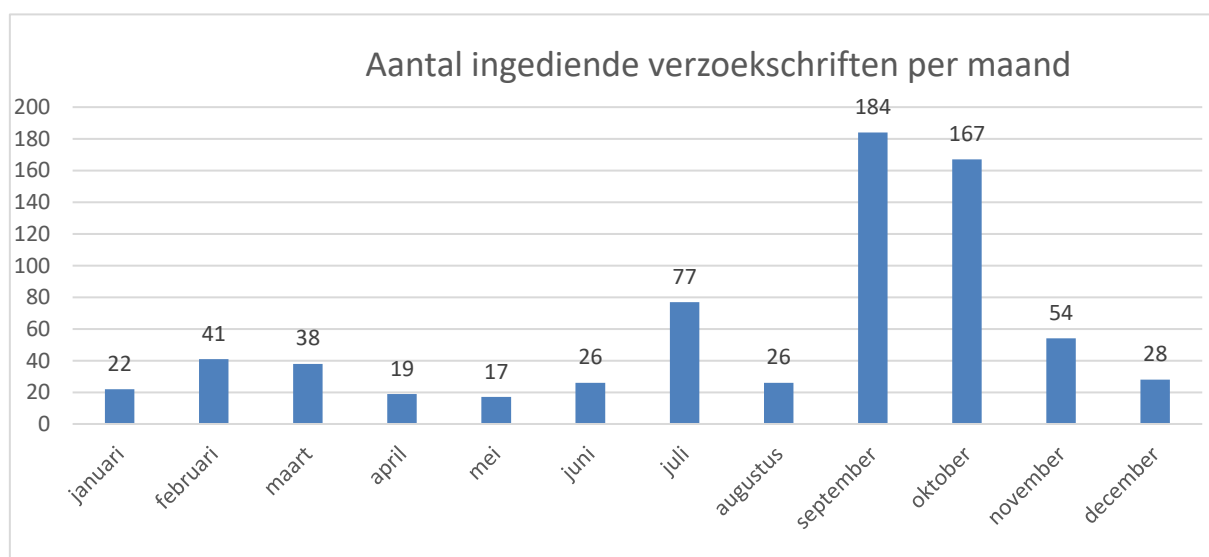
Cijfergegevens

I. Aantal geregistreerde verzoekschriften

In het werkjaar 2016 heeft de Raad 699 verzoekschriften ontvangen en geregistreerd.²⁰ Dit betekent dat er, na een jarenlange stijging, nu een zekere stabiliteit kan worden vastgesteld. In het werkjaar 2015 ging het immers om 694 verzoekschriften, zodat er dit werkjaar slechts 5 zaken meer werden ontvangen en geregistreerd.

De beroepen worden doorheen heel het jaar ingediend, met nog steeds duidelijke pieken in juli, september en oktober, na de examenperiodes van juni en augustus/september. Wat de werklast betreft, deint de impact van deze pieken steeds verder uit, gelet op de termijn die de Raad nodig heeft om tot een eindbeoordeling te kunnen komen.

Het aantal verzoekschriften in februari en maart na de eerste examenperiode blijft ongeveer stabiel, hoewel verschillende onderwijsinstellingen na de eerste examenperiode (december-februari) de examenresultaten reeds definitief vastleggen. Dit doet vermoeden dat studenten op dat ogenblik in het academiejaar nog de voorkeur geven aan een tweede zit, eerder dan een beroep in te stellen. Relevant in deze context is dat het voor de instellingen mogelijk is om voor de eerste-semester vakken de tweede examenkans reeds in juni te organiseren. Uit de grafiek kan tevens worden afgeleid dat er in de maanden april, mei en juni een relatief kleinere instroom is.

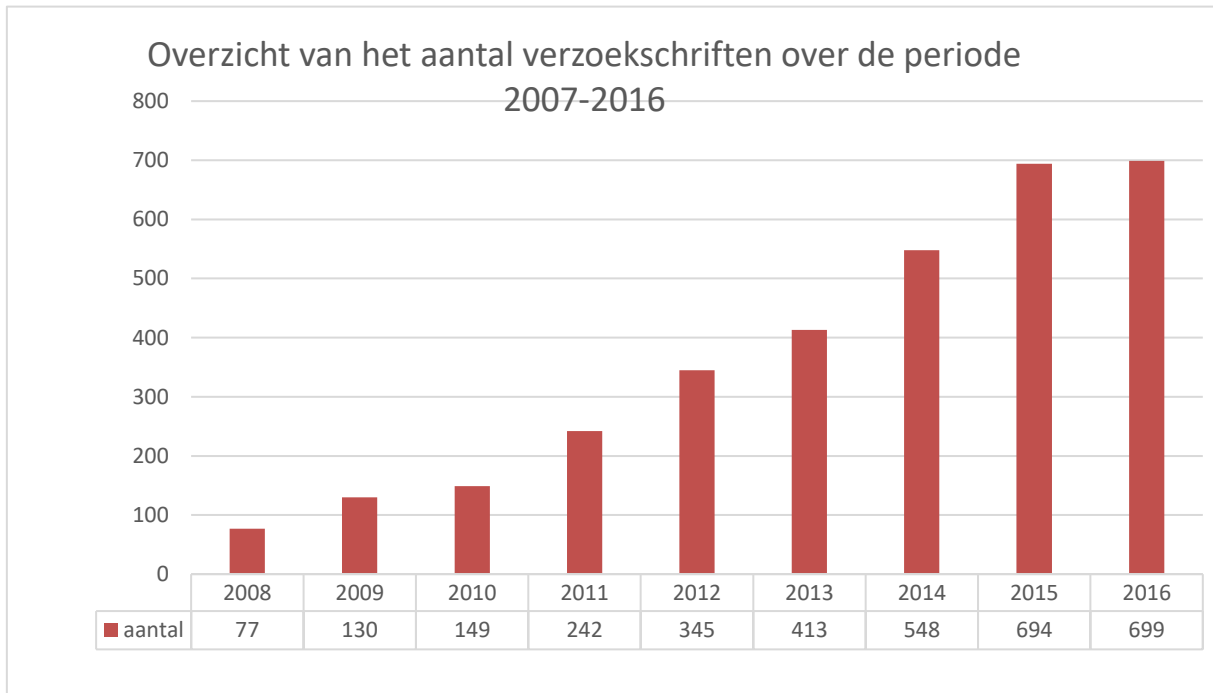

In onderstaande grafieken wordt het aantal verzoekschriften van de laatste negen werkjaren vergeleken en de trend ten aanzien van refertejaar 2007 weergegeven.

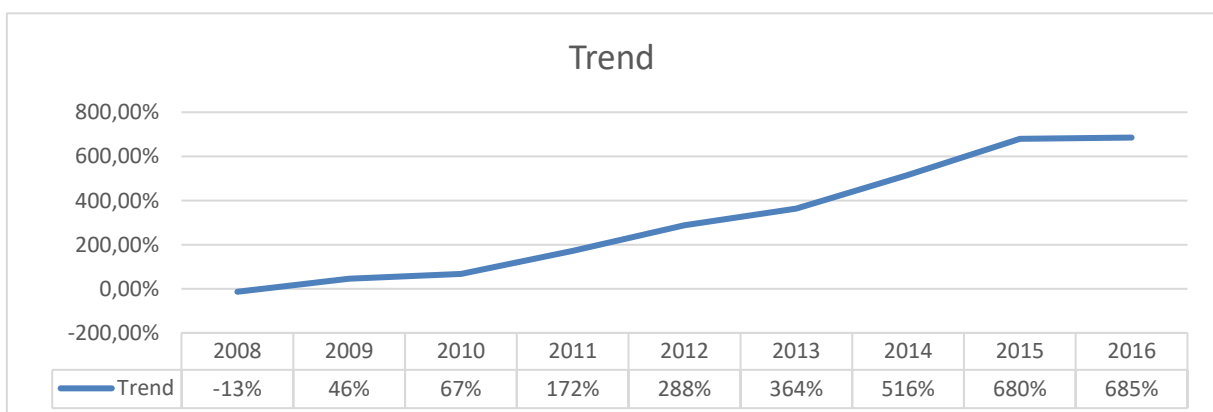
De laatste werkjaren nam het aantal beroepen elk jaar aanzienlijk toe. In het werkjaar 2016 is de sterke toename afgetopt. Voor de stijgende trend op middellange termijn kunnen verschillende verklaringen worden gegeven. De Raad heeft doorheen de jaren wellicht meer bekendheid gekregen bij de studenten. De verplichte vermelding van de

²⁰ Daarin worden ook de ambtshalve registratie en behandeling van verzoekschriften na vernietiging door de Raad van State meegerekend.

beroepsmogelijkheden bij de Raad op de te bestrijden beslissing (artikel 35 Openbaarheidsdecreet) wijst de studenten ook uitdrukkelijk de weg; deze vermelding geldt evenwel voor alle beslissingen of administratieve handelingen met individuele strekking die beoogt rechtsgevolgen te hebben. Ten slotte werd de bevoegdheid van de Raad ook meermaals uitgebreid, en is er in de media elk jaar aandacht voor de statistieken en het functioneren van de Raad.

In relatieve cijfers, afgezet tegen het referentiejaar 2007, geeft dit de volgende evolutie in de bevraging van de Raad.

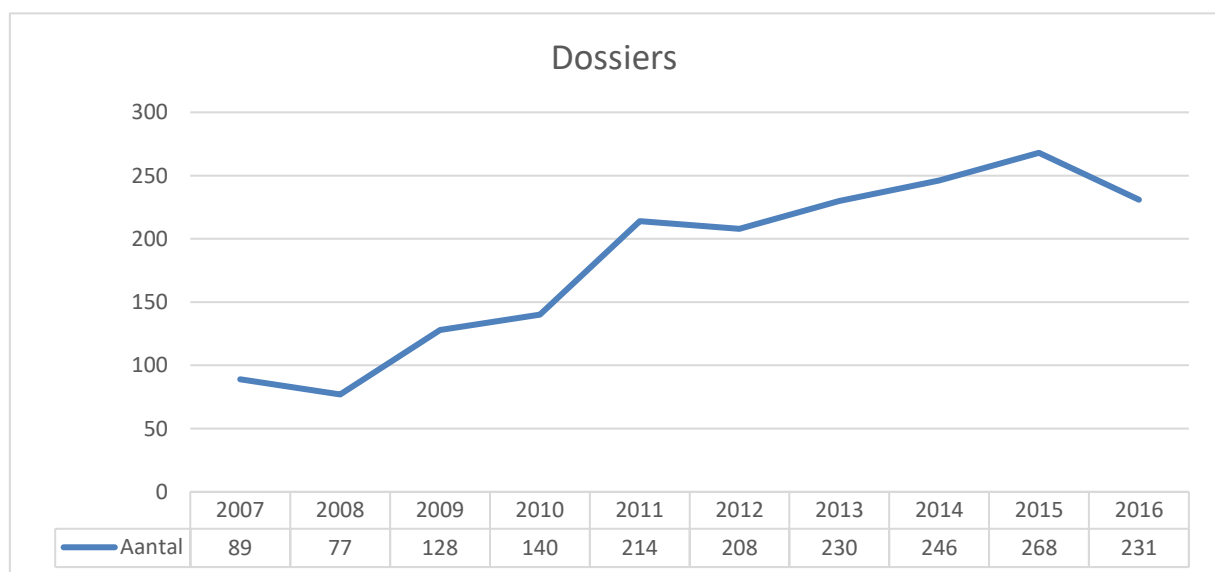

In de 699 beroepen die in 2016 werden ingesteld, merken we een lichte daling wat de gebruikelijke studievoortgangsbetwistingen (examenbetwistingen, weigering van een inschrijving, ...) betreft ten opzichte van het vorige werkjaar. Zo werden er in 2015 255 beroepen ingediend, terwijl dit er in 2016 219 waren. Dit is eveneens minder dan tijdens het werkjaar 2014, toen er 237 dergelijke beroepen werden ingediend.

Vanaf 1 september 2011 behandelt de Raad ook dossiers in verband met ‘overmacht en leerkrediet’. Deze beroepen kunnen niet worden beschouwd als klachten tegen een onderwijsinstelling. Het gaat immers om studenten die wegens overmacht (doorgaans ziekte) hun examenkansen niet volledig hebben kunnen benutten en bijgevolg een deel van hun leerkrediet verloren hebben. Zij vragen de verloren studiepunten uit hun leerkrediet terug op grond van een aangetoonde overmachtssituatie. Wat deze dossiers betreft, zet de stijgende lijn zich door. In 2016 waren er immers 468 dossiers betreffende leerkrediet en overmacht, terwijl er in 2015 nog maar 426 dossiers werden ingeleid.

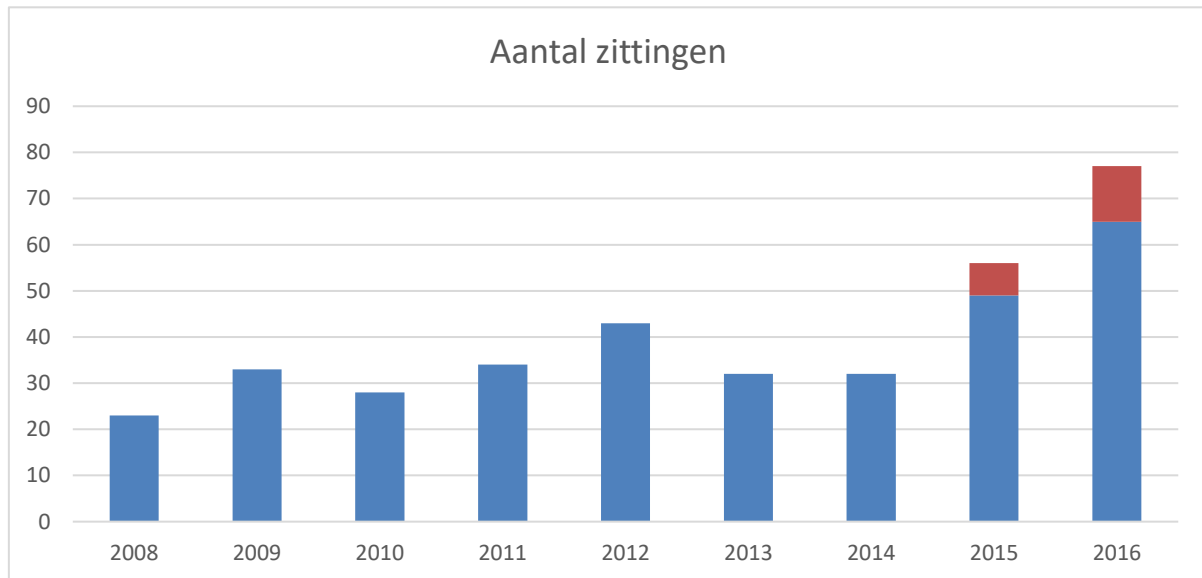
De overige 12 dossiers die in 2016 werden geregistreerd, betroffen beroepen tegen negatieve beslissingen inzake de gelijkwaardigheid van het buitenlands diploma met een Vlaams diploma, of met een Vlaamse graad.

De werkdruk voor de zetel is voornamelijk gelegen in de dossiers, andere dan leerkrediet. Deze laatste worden administratief door het secretariaat voorbereid en vergen in mindere mate een juridische beoordeling. Hoewel zij voor de werklast niet geheel buiten beschouwing kunnen worden gelaten, wordt in de onderstaande grafiek van de leerkredietdossiers abstractie gemaakt. Deze grafiek toont de evolutie van de instroom sinds 2007.

II. Aantal zittingsdagen, zittingen en behandelde dossiers

In het werkjaar 2016 waren er 65 dagen waarop de Raad zitting hield, in vergelijking met 49 zittingsdagen in het werkjaar 2015. Er is dan ook sprake van een stijging (+ 33%) van het aantal zittingsdagen tegenover het vorige werkjaar. Hierbij moet bovendien worden opgemerkt dat er op acht dagen simultaan met twee kamers werd gezeteld en dat op vier dagen dezelfde kamer in twee verschillende samenstellingen heeft gezeteld, zodat er in 2016 in werkelijkheid 77 zittingen hebben plaatsgevonden, hetzij een stijging met bijna 38%.

Op de datum van de behandeling worden de partijen in elkaars aanwezigheid gehoord in openbare zitting.²¹ Ook als een partij niet ter zitting verschijnt, zal de zaak worden behandeld.

De Raad heeft in 2016 727 beroepen behandeld. Het gaat hierbij telkens om dossiers waarin een definitieve uitspraak door de Raad werd genomen. In 2016 werden er 233 dossiers betreffende de gebruikelijke studievoortgangsbetwistingen behandeld. Daarnaast werd in 479 dossiers een uitspraak gedaan over de aanvraag van een student om leerkrediet terug te krijgen omwille van overmacht. Dit is opvallend meer dan in 2015, toen er 365 van dergelijke dossiers werden behandeld. De 15 overige behandelde dossiers waren beroepen tegen negatieve beslissingen inzake de gelijkwaardigheid van een buitenlands diploma met een Vlaams diploma, of met een Vlaamse graad.

Een en ander vertegenwoordigt in 2016 een globale gemiddelde werklast per kamer per jaar van 243 arresten (inclusief leerkrediet), waaronder 78 arresten inzake studievoortgangsgeschillen.

²¹ De procedure inzake overmacht verloopt in principe wel schriftelijk.

De Raad hecht veel belang aan het bewaken van de eenheid van de rechtspraak. Het is de taak van de voorzitter om hierop toe te zien op het niveau van de Raad. Elke kamervoorzitter bewaakt daarnaast de eenheid van rechtspraak binnen de eigen kamer. Gelet op het huidige statuut van de bestuursrechters is de kleinschaligheid van het kader een belangrijk voordeel om deze eenheid van rechtspraak te waarborgen. Onder meer om die reden is een uitbreiding van het kader niet de optimale oplossing om de werklust beheersbaar te houden.

III. Doorlooptijd

Artikel II.308 van de Codex Hoger Onderwijs schrijft voor dat de Raad uitspraak doet binnen een ordetermin van vijftien kalenderdagen, en sinds 1 oktober 2016 twintig kalenderdagen, na de registratie van het beroep. Voor beroepen inzake de gelijkwaardigverklaring van een buitenlands diploma bedraagt deze ordetermin dertig kalenderdagen.

De Raad spant zich in om de ordetermin van vijftien/twintig dagen te respecteren. Een aantal aspecten die eigen zijn aan de werking van de Raad, zijn daarbij relevant.

Zo is het niet mogelijk om elk inkomend dossier onmiddellijk aan een zitting toe te wijzen, omdat de samenstelling van de zetel door de onverenigbaarheden afhankelijk is van de betrokken partijen (voornamelijk: de betrokken instelling). Het secretariaat dient daardoor te wachten tot een voldoende groot volume aan verzoekschriften is toegekomen om na te gaan aan welke kamer en in welke samenstelling elk dossier kan worden toegewezen. Dit veroorzaakt onvermijdelijk enige vertraging in de doorlooptijd.

Daarnaast is het zo dat de Raad, zoals hierboven is aangegeven, niet beschikt over ondersteunend personeel om de ingediende beroepen aan een juridisch onderzoek te onderwerpen alvorens zij aan de leden van de kamer worden overgemaakt. Daarom wordt vervolgens een termijn van een week in acht genomen om de kamervoorzitter toe te laten het dossier voor te bereiden met het oog op de zitting. Uiteraard speelt ook de globale werklast hierbij een rol.

Ten einde de doorlooptijd van een zaak niettemin zo kort mogelijk te houden, wordt onmiddellijk na de behandeling van het dossier – het huishoudelijk reglement voorziet in principe in een pleitduur van vijftien minuten per partij; de complexiteit van het dossier noopt regelmatig tot een ruimer debat – beraadslaagd achter gesloten deuren. Aldus bedraagt de doorlooptijd van een dossier normaliter ongeveer drie weken. Dit kan nog steeds worden beschouwd als een zeer snelle rechtsbedeling voor de partijen. Uiteraard kan de duur van de behandeling van een zaak variëren in functie van de moeilijkheidsgraad, de duidelijkheid en volledigheid van het schriftelijk dossier en de pleidooien van de partijen.

Het arrest wordt de eerste werkdag na de zittingsdag elektronisch aan de partijen bezorgd, behoudens een andersluidende beslissing van de Raad.²²

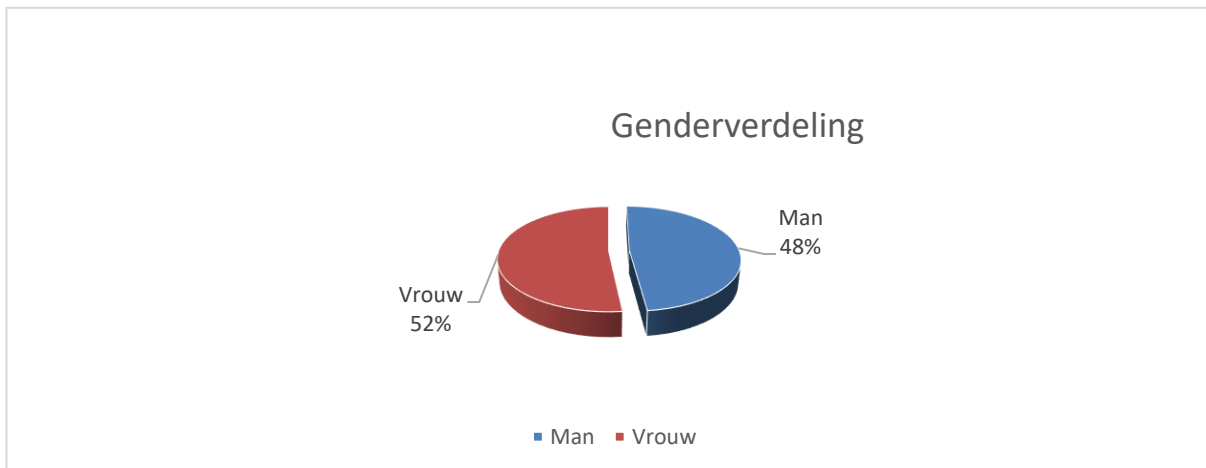
De Raad neemt zich voor om na de nodige aanpassing van de database die de gegevens voor de jaarverslagen aanlevert, de doorlooptijd van de dossiers ook statistisch te monitoren.

²² Zie art. II. 307, lid 4 Codex Hoger Onderwijs: *“De uitspraak van de Raad wordt bij het secretariaat ter beschikking gesteld van de partijen op de eerstvolgende werkdag na de zitting, behoudens een andersluidende beslissing van de Raad. Deze terbeschikkingstelling geldt als enige kennisgeving van de uitspraak aan alle partijen. De uitspraak van de Raad wordt ook nog elektronisch meegedeeld aan de partijen op de eerste werkdag volgend op de zitting van de Raad, behoudens een andersluidende beslissing van de Raad.”*

IV. Verzoekende partijen

1. Gender

Van de 727 dossiers die in 2016 door de Raad werden behandeld, werden er 376 verzoekschriften ingediend door vrouwen en 351 door mannen. Net zoals de vorige twee werkjaren is er aldus sprake van een (quasi) gelijke verdeling tussen mannen en vrouwen.

Rekening houdend met de spreiding van beide geslachten in de inschrijvingen in het hoger onderwijs zijn de mannelijke verzoekers licht oververtegenwoordigd.²³

2. Geografische spreiding

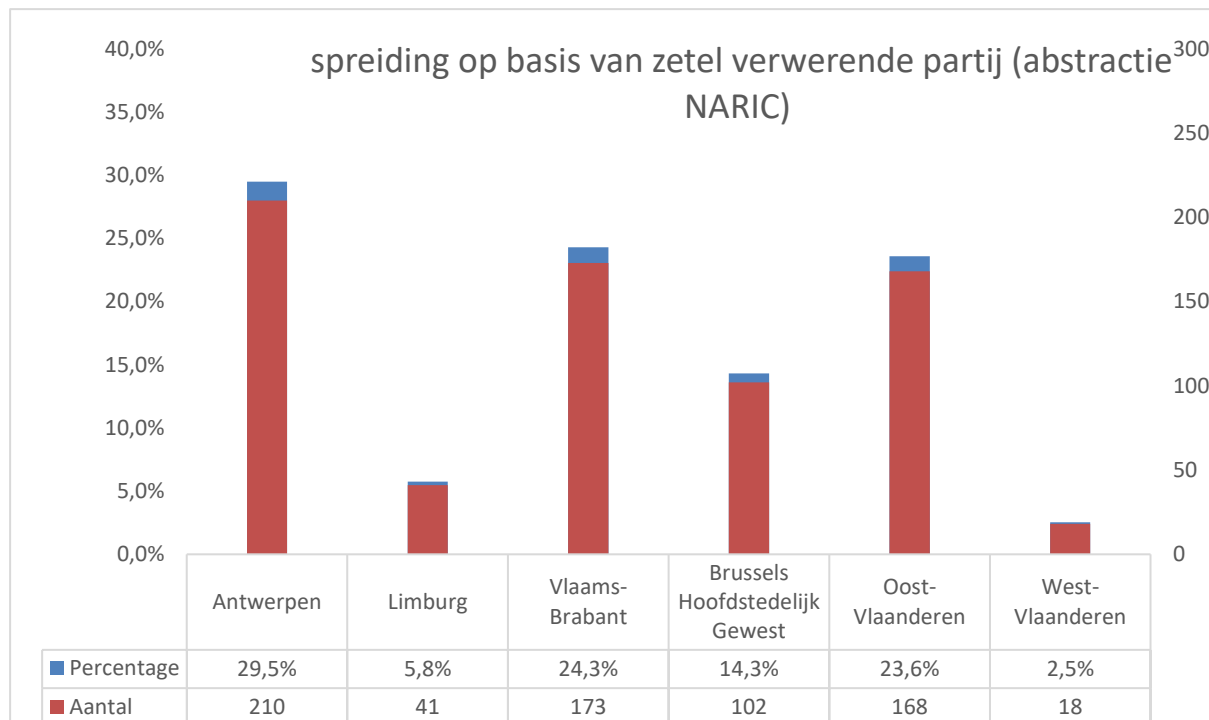
Wat de geografische spreiding betreft, stellen we zoals elk werkjaar ook voor 2016 vast dat de meeste dossiers die door de Raad werden behandeld – op basis van woonplaatscriterium – werden ingesteld door verzoekers die uit de provincie Antwerpen komen. Net zoals de vorige drie werkjaren wordt Antwerpen ook in werkjaar 2016 gevolgd door Oost-Vlaanderen. Daarnaast kunnen we dit werkjaar eveneens vaststellen dat het aantal verzoekschriften uit Limburg, Vlaams-Brabant en West-Vlaanderen verhoudingsgewijs stabiel blijft.

Voorts stellen we vast dat, net zoals vorig werkjaar, het merendeel van de behandelde dossiers gericht was tegen instellingen in de provincies Antwerpen (29,5%), Vlaams-Brabant (24,3%) en Oost-Vlaanderen (23,6%).²⁴ De beroepen die in werkjaar 2016 werden ingesteld tegen instellingen uit de provincies Limburg en West-Vlaanderen, bleven stabiel in vergelijking met 2015. Voor deze cijfers dient wel opgemerkt te worden

²³ De cijfers betreffen het academiejaar 2015-2016: 106.523 mannen en 128.448 vrouwen (bron: http://www.ond.vlaanderen.be/HogerOnderwijs/werken/studentadmin/studentengegevens/HOIC_2015_2016.pdf).

²⁴ Vgl. cijfers relatieve spreiding van hoger onderwijsinstellingen op basis van zetel, rekening houdend met fusies: Antwerpen (6; 27%), Limburg (4; 18%), Vlaams-Brabant (2; 9%), Brussels Hoofdstedelijk Gewest (4; 18%), Oost-Vlaanderen (3; 14%), West-Vlaanderen (3; 14%).

dat er abstractie gemaakt wordt van de 15 beroepen inzake gelijkwaardigheid van buitenlandse diploma.

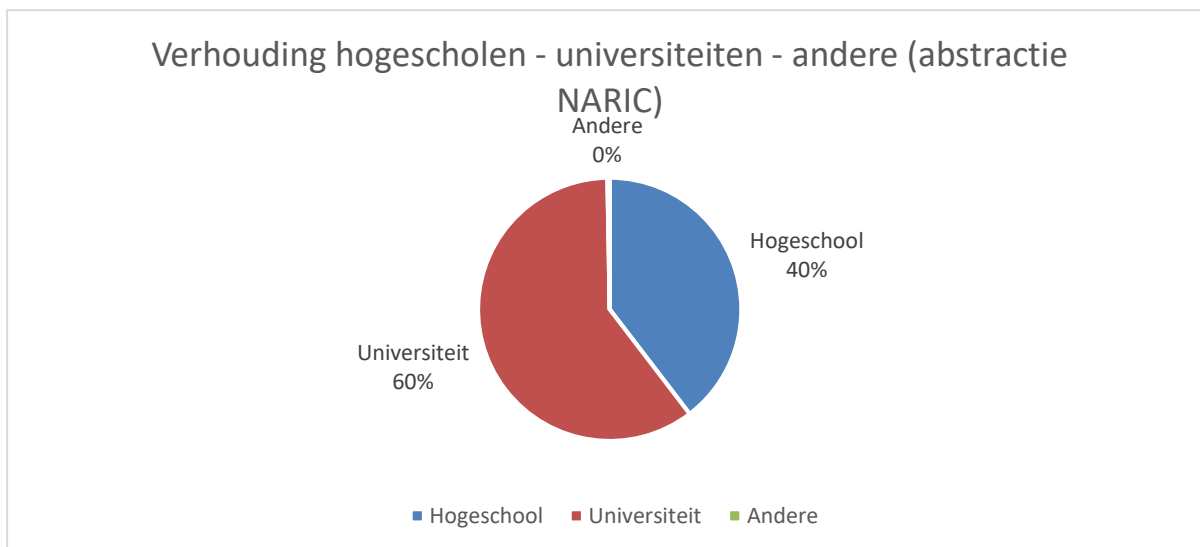

3. Spreiding naar aard verwerende partij

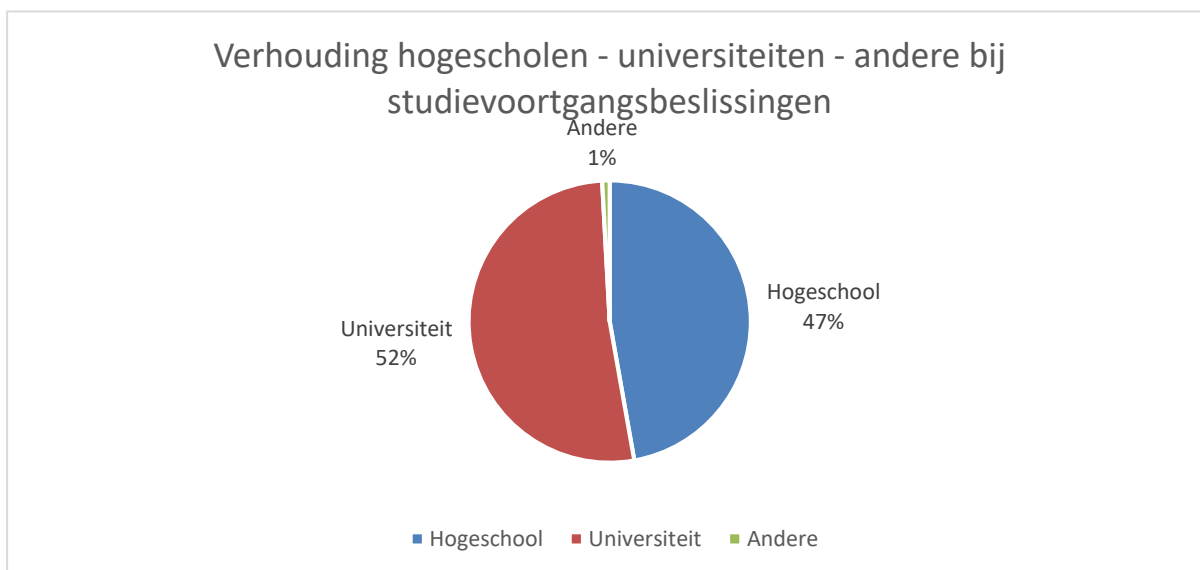
Net zoals in het vorig werkjaar blijkt dat er in 2016 in het merendeel van de behandelde dossiers een universiteit als verwerende partij werd aangeduid (282 hogescholen - 428 universiteiten). Relatief gezien was in 60% van de behandelde dossiers een universiteit verwerende partij, tegenover in 40% een hogeschool. In één dossier volgde de student een HBO5-opleiding en één verzoeker had beroep ingesteld tegen een beslissing van een niet ambtshalve geregistreerde instelling, waarvoor de Raad niet bevoegd is.

Het is het vijfde werkjaar dat er, in globaliteit, meer verzoekschriften werden ingediend tegen universiteiten. Gelet op de integratie van een aantal hogeschoolopleidingen in de universiteit, is het normaal dat deze trend zich doorzet, al zijn er – zoals uit de onderstaande analyse blijkt – ook andere factoren die de grotere vertegenwoordiging van universiteiten in de statistieken kunnen verklaren.

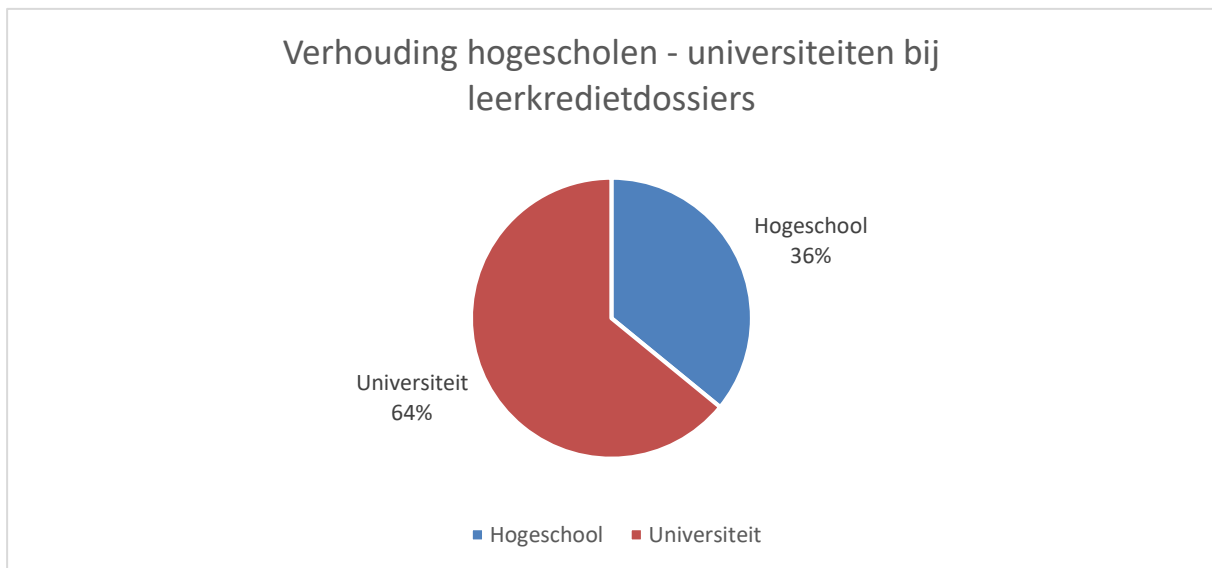
Daarnaast werden 15 beroepen behandeld waarbij de verzoekende partij zich richtte tegen een negatieve beslissing inzake de gelijkwaardigheid van het buitenlands diploma met een Vlaams diploma, of met een Vlaamse graad.

De gegevens tonen een licht ander beeld wanneer een onderscheid wordt gemaakt tussen enerzijds de geschillen inzake studievoortgangsbepalingen en anderzijds de leerkredietdossiers. Bij de studievoortgangsgeschillen heeft 47% van de behandelde beroepen betrekking op een hogeschool en 52% op een universiteit.

Wanneer enkel de behandelde leerkredietdossiers worden beschouwd, stijgt het aandeel van de universiteiten tot 64%, tegenover 36% voor de hogescholen.

De Raad ziet geen eenduidige verklaring voor deze cijfers. In het academiejaar 2015-2016 waren er zelfs meer studenten ingeschreven aan de hogescholen als aan de universiteiten.²⁵ Een meer gelijke verdeling, zeker wat betreft de leerkredietdossiers, lijkt dan in de lijn van de verwachtingen te liggen.

Een eerste mogelijke verklaring kan zijn dat de professionele bacheloropleidingen korter zijn dan universitaire opleidingen, die immers bestaan uit een bachelor en een master. Het is niet uitgesloten dat aldus de studenten aan de hogeschool met een gelijkaardig studieparcours minder snel nood hebben aan teruggave van leerkrediet om hun studies te kunnen afronden. Anderzijds is het ook niet uitgesloten dat het systeem van de terugvordering van leerkrediet onder de universiteitsstudenten beter gekend is. In voorkomend geval kan de informatieverstrekking in de hogescholen mogelijk worden geoptimaliseerd. Ter zake zou bijvoorbeeld kunnen overwogen worden dat op het puntenblad waarop een code verschijnt die duidt op afwezigheid van de student op een examen (bv. 'A'), automatisch ook een tekst verschijnt die de student wijst op de mogelijkheid tot terugvordering van leerkrediet. Dit hoeft geen vermelding van de volledige procedure te zijn; een verwijzing naar de vindplaats van de relevante informatie volstaat. Die tussenstap kan ook vermijden dat studenten nutteloos (bv. voorbarig) leerkrediet terugvorderen. Alleszins is de Raad van oordeel dat het van belang is dat studenten tijdig en afdoende worden geïnformeerd, zodat zij ook tijdig een procedure tot terugvordering van leerkrediet kunnen instellen.²⁶

²⁵ Volgens "Hoger Onderwijs in Cijfers": 118.697 studenten ingeschreven in een hogeschool en 116.274 studenten ingeschreven in een universiteit. Cijfers exclusief de studenten ingeschreven in het hoger kunstonderwijs. Gegevens raadpleegbaar op: http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/werken/studentadmin/studentengegevens/HOIC_2015_2016.pdf.

²⁶ Wanneer terugvorderingen van leerkrediet betrekking hebben op een verder verleden, wordt de student vaker geconfronteerd met problemen rond het verzamelen van de vereiste (medische) bewijsstukken omtrent de ingeroepen overmacht.

4. Spreiding over studiegebied

Zoals vorig werkjaar blijken ook de behandelde beroepen over verschillende studiegebieden gespreid te zijn. Bij de hogescholen blijken de studiegebieden 'Onderwijs' en 'Handelswetenschappen en bedrijfskunde' zeer sterk te zijn vertegenwoordigd met 64 behandelde beroepen. Deze cijfers zijn evenwel niet gerelateerd aan het aantal studenten dat in de betrokken studierichting is ingeschreven, of er verplichte stages zijn e.d. Beroepen met betrekking tot het studiegebied 'Gezondheidszorg' (48) en 'Industriële wetenschappen en technologie' (30) komen ook veel aan bod.

In de door de Raad in 2016 behandelde dossiers die universitaire opleidingen betreffen, blijken, net zoals de vorige werkjaren, de meeste studenten te komen uit het studiegebied 'Rechten, notariaat en criminologische wetenschappen' (57 beroepen). De studiegebieden '(Toegepaste) Economische Wetenschappen' (40 beroepen), 'Psychologie en pedagogische wetenschappen' (27 beroepen) en 'Farmaceutische wetenschappen' (27 beroepen) blijken in 2016 ook sterk vertegenwoordigd zijn. Ook deze cijfers zijn niet gerelateerd aan het aantal ingeschreven studenten.

V. Voorwerp van het verzoekschrift

1. Aard opleidingsonderdeel

De Raad is met ingang van 1 september 2011 exclusief bevoegd voor de beroepen inzake teruggave van leerkrediet wegens overmacht. In het werkingsjaar 2016 werden er maar liefst 479 verzoeken tot teruggave van leerkrediet wegens overmacht behandeld.

Wat de studievoortgangsbepalingen betreft, ligt de verhouding tussen de verschillende opleidingsonderdelen die het voorwerp uitmaken van een betwisting ook nu in de lijn van de vorige werkJaren. Net zoals vorig werkJaar hadden de meeste beroepen betrekking op theoretische opleidingsonderdelen. Daarnaast waren in 2016 ook 41 studenten niet akkoord met de beoordeling van hun stage.²⁷

soort opleidingsonderdeel	aantal
diploma	14
overmacht	479
nvt	58
praktijk	18
proefschrift	16
stage	41
theorie en praktijk	1
theorie	100
Eindtotaal	727

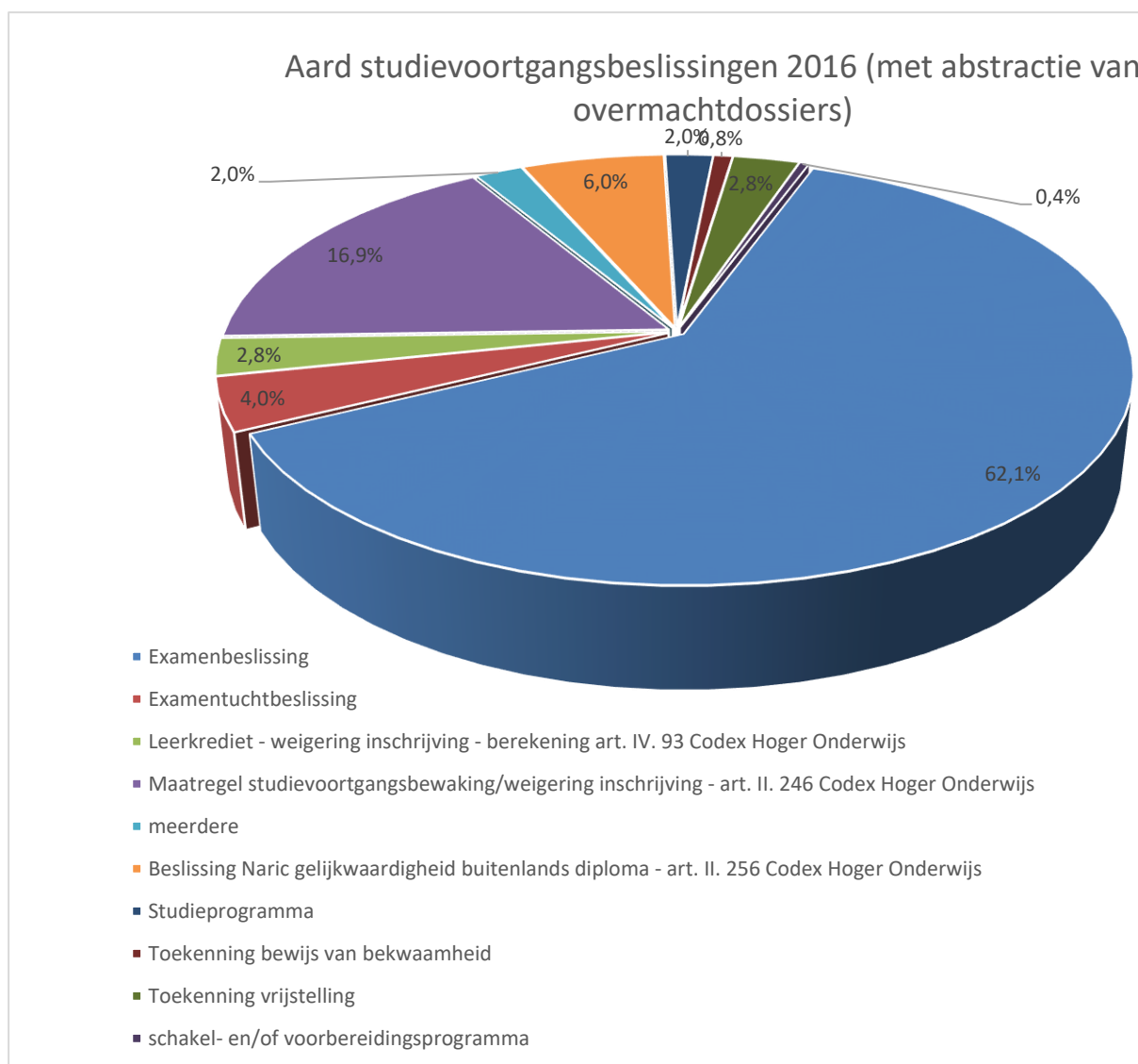
Bij de verdere analyse wordt abstractie gemaakt van de leerkredietdossiers.

2. Spreiding naar aard studievoortgangsbepaling

2.1. Werkjaar 2016

Onderstaand diagram toont aan welke soort beslissingen in de door de Raad in 2016 behandelde dossiers werden aangevochten.

²⁷ De geschillen met betrekking tot studievoortgangsbewaking zijn voornamelijk begrepen onder 'nvt', met name 40 beroepen.

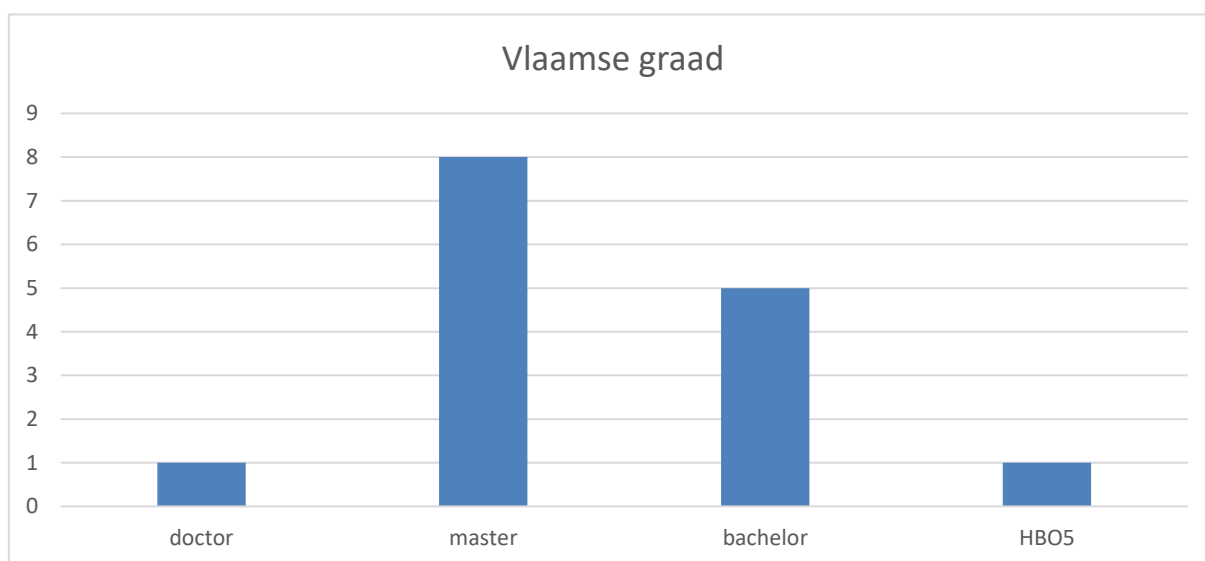
Wat de studievoortgangsbeslissingen betreft, blijft het aandeel van de examenbeslissingen met iets meer dan 60% tot het meeste beroepen aanleiding geven (154 dossiers). Beslissingen inzake maatregelen van studievoortgangsbewaking vormen de tweede grootste cluster (16,9% - 42 dossiers). Het betreft in hoofdzaak studenten wiens inschrijving wordt geweigerd op basis van artikel II.246 Codex Hoger Onderwijs (studievoortgangsmaatregelen).

Betwistingen over de andere studievoortgangsbeslissingen blijven ook in huidig werkjaar eerder beperkt. Er worden relatief weinig examentuchtbeslissingen en vrijstellingsbeslissingen voorgelegd aan de Raad. Het aantal dossiers betreffende negatieve beslissingen inzake gelijkwaardigheid van buitenlandse diploma's blijft nog beperkt, gelet op het grote aantal aanvragen bij de bevoegde instantie. Dit werkjaar ging het om 15 dossiers.

2.2. Verhouding soorten studievoortgangsbepalingen over de periode 2010-2016

studievoortgangsbepaling	2016	2016%	2015	2015%	2014	2014%	2013	2013%	2012	2012%	2011	2011%	2010	2010%
Examenbeslissing	154	21,2%	186	26,8%	139	25,4%	135	32,7%	126	36,5%	140	57,9%	90	60,4%
Examentuchtbeslissing	10	1,4%	4	0,6%	14	2,6%	9	2,2%	11	3,2%	9	3,7%	10	6,7%
Maatregel studievoortgangsbewaking/weigering inschrijving - art. II. 246	42	5,8%	49	7,1%	60	10,9%	39	9,4%	32	9,3%	31	12,8%	29	19,5%
Toekenning vrijstelling	7	1,0%	4	0,6%	5	0,9%	3	0,7%	5	1,4%	6	2,5%	5	3,4%
Toekenning bewijs van bekwaamheid (EVC)	2	0,3%	0	0,0%	2	0,4%	5	1,2%	-	-	2	0,8%	-	-
Schakel- en/of voorbereidingsprogramma	1	0,1%	1	0,3%	1	0,2%		-	-	-	1	0,4%	-	-
Art. II. 245 flex - evc/evk rechtstreeks diplomering			6	0,9%					-	-	-	-	2	1,3%
Studieprogramma	5	0,7%	1		0	0,0%	9	2,2%	6	1,7%	18	7,4%	1	0,7%
Leerkrediet overmacht	479	65,9%	426	61,4%	302	55,1%	183	44,3%	137	39,7%	28	11,6%	9	6,0%
Leerkrediet - weigering inschrijving	7	1,0%	3	0,4%	6	1,1%	1	0,2%	5	1,4%	3	1,2%	1	0,7%
Herziening leerkrediet					3	0,5%	1	0,2%	-	-	3	1,2%		
Toelatingsproef				-		-		-	-	-	-	-	1	0,7%
meerdere	5	0,7%	1	0,1%	7	1,3%	7	1,7%	4	1,2%	1	0,4%	1	0,7%
Beslissing naar gelijkwaardigheid buitenlands diploma	15	2,1%	13	1,9%	9	1,6%	21	5,1%	19	5,5%	-	-	-	-
Totaal aantal zaken	727	100,0%	694	100,0%	548	100,0%	413	100,0%	345	100%	242	100%	149	100%

3. Beslissingen inzake gelijkwaardigheid buitenlandse diploma's

In werkjaar 2016 werden 15 beroepen behandeld waarin een student een gelijkwaardigheid van zijn buitenlands diploma wilde bekomen. De beroepen betreffen negatieve beslissingen inzake de gelijkwaardigheid met de Vlaamse doctor-graden²⁸, master-graden²⁹, bachelor-graden³⁰ en HBO-5-graden³¹.

De bestreden beslissingen hebben betrekking op diploma's inzake geneeskunde³², geschiedenis³³, gezondheidszorg³⁴, tandheelkunde³⁵, industriële wetenschappen en technologie³⁶, psychologie en pedagogische wetenschappen³⁷ en economie³⁸.

²⁸ R.Stvb. 13 juli 2016, nr. 2.972.

²⁹ R.Stvb. 14 januari 2016, nr. 2.781; R.Stvb. 24 maart 2016, nr. 2.865; R.Stvb. 24 maart 2016, nr. 2.872; R.Stvb. 22 juni 2016, nr. 2.945; R.Stvb. 22 juni 2016, nr. 2.946 (zie in datzelfde dossier ook: R.Stvb. 22 december 2016, nr. 3.475); R.Stvb. 12 augustus 2016, nr. 3.002; R.Stvb. 10 oktober 2016, nr. 3.202; R.Stvb. 10 oktober 2016, nr. 3.208.

³⁰ R.Stvb. 11 februari 2016, nr. 2.815; R.Stvb. 29 maart 2016, nr. 2.873; R.Stvb. 27 april 2016, nr. 2.901; R.Stvb. 6 juni 2016, nr. 2.931; R.Stvb. 23 augustus 2016, nr. 3.027.

³¹ R.Stvb. 24 maart 2016, nr. 2.867.

³² R.Stvb. 6 juni 2016, nr. 2.931; R.Stvb. 10 oktober 2016, nr. 3.202.

³³ R.Stvb. 22 juni 2016, nr. 2.946 (zie in datzelfde dossier ook: R.Stvb. 22 december 2016, nr. 3.475).

³⁴ R.Stvb. 11 februari 2016, nr. 2.815; R.Stvb. 24 maart 2016, nr. 2.867; R.Stvb. 29 maart 2016, nr. 2.873; R.Stvb. 23 augustus 2016, nr. 3.027.

³⁵ R.Stvb. 24 maart 2016, nr. 2.865; R.Stvb. 24 maart 2016, nr. 2.872; R.Stvb. 12 augustus 2016, nr. 3.002; R.Stvb. 10 oktober 2016, nr. 3.208.

³⁶ R.Stvb. 13 juli 2016, nr. 2.972.

³⁷ R.Stvb. 14 januari 2016, nr. 2.781; R.Stvb. 22 juni 2016, nr. 2.945.

³⁸ R.Stvb. 27 april 2016, nr. 2.901.

De verzoekers kwamen niet enkel uit Europa (en meer bepaald Rusland³⁹, het Verenigd Koninkrijk⁴⁰, Roemenië⁴¹, Turkije⁴², Albanië⁴³, Oekraïne⁴⁴ en Spanje⁴⁵). Er werden immers ook betwistingen over de erkenning van diploma's uit Brazilië⁴⁶, Colombia⁴⁷, Maleisië⁴⁸, de Filipijnen⁴⁹, Syrië⁵⁰, Irak⁵¹ en Marokko⁵² aan de Raad voorgelegd.

³⁹ R.Stvb. 22 juni 2016, nr. 2.946 (zie in datzelfde dossier ook: R.Stvb. 22 december 2016, nr. 3.475).

⁴⁰ R.Stvb. 22 juni 2016, nr. 2.945.

⁴¹ R.Stvb. 27 april 2016, nr. 2.901.

⁴² R.Stvb. 12 augustus 2016, nr. 3.002.

⁴³ R.Stvb. 24 maart 2016, nr. 2.865.

⁴⁴ R.Stvb. 6 juni 2016, nr. 2.931.

⁴⁵ R.Stvb. 14 januari 2016, nr. 2.781.

⁴⁶ R.Stvb. 24 maart 2016, nr. 2.872.

⁴⁷ R.Stvb. 29 maart 2016, nr. 2.873; R.Stvb. 23 augustus 2016, nr. 3.027.

⁴⁸ R.Stvb. 24 maart 2016, nr. 2.867.

⁴⁹ R.Stvb. 11 februari 2016, nr. 2.815.

⁵⁰ R.Stvb. 10 oktober 2016, nr. 3.208.

⁵¹ R.Stvb. 13 juli 2016, nr. 2.972.

⁵² R.Stvb. 10 oktober 2016, nr. 3.202.

VI. Uitspraken van de Raad

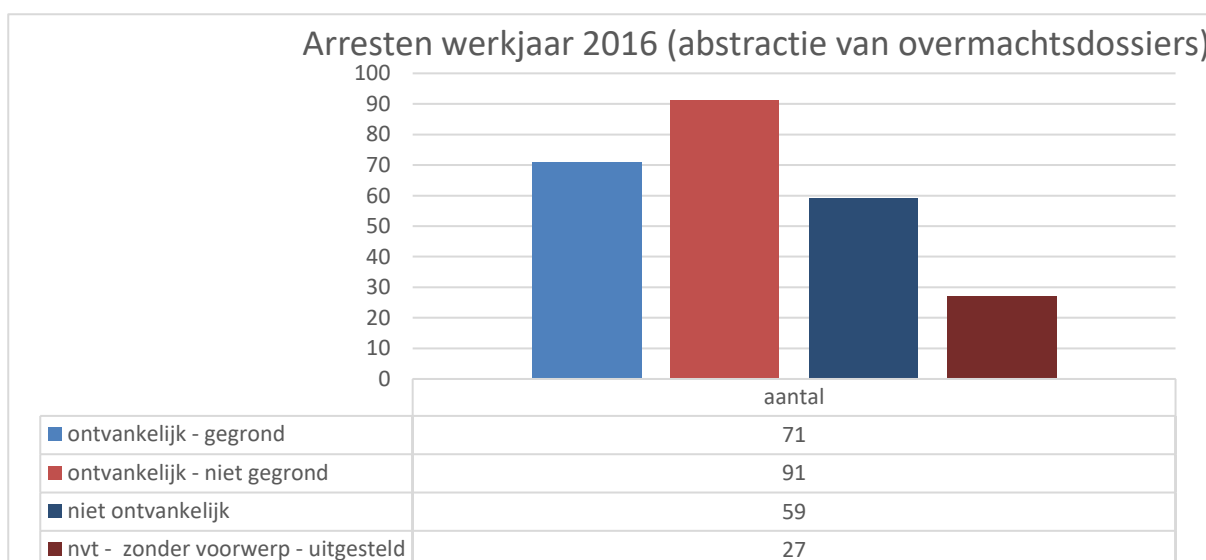
Ten einde de cijfers niet te vertekenen (de beroepen inzake leerkrediet zijn atypisch omdat zij in overwegende mate ontvankelijk en gegrond zijn, er bijna nooit tussenkomst is van een raadsman enz.) worden de leerkredietdossiers ook in de onderstaande analyse niet meegenomen.

Inzake het leerkrediet kan wel worden aangegeven dat 71,2% van de behandelde beroepen ontvankelijk en gegrond werd verklaard (wat een daling is, vergeleken met 2015), en dat tijdens het werkingsjaar 2016 door de Raad voor een globaal jaartotaal van 10.952 studiepunten de teruggave werd bevolen nadat er overmacht werd vastgesteld. Dit is een zeer lichte stijging in vergelijking met 2015 (10.269 studiepunten).

Dat het aantal teruggegeven studiepunten stabiel blijft ondanks het toegenomen aantal verzoekschriften inzake leerkrediet, kan erop wijzen dat studenten vaker een beperkt aantal studiepunten terugvragen, bijvoorbeeld onmiddellijk nadat de overmacht heeft plaatsgevonden.

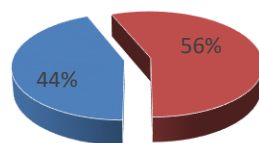
Indien men abstractie maakt van de dossiers inzake overmacht en leerkrediet werden er 162 van de 248 dossiers ontvankelijk verklaard (65,3%) en bijgevolg ten gronde behandeld. Dit betreft een lichte stijging ten opzichte van vorig werkjaar, toen 62,5% van de dossiers ontvankelijk werd verklaard. Van deze dossiers werden er 71 gegrond verklaard, wat overeenkomt met 43,8% van de ontvankelijke dossiers en 28,6% van de totaliteit.

23,8% van de dossiers werd onontvankelijk verklaard en in 10,9% van de dossiers verklaarde de Raad het beroep zonder voorwerp of werd de zaak uitgesteld.

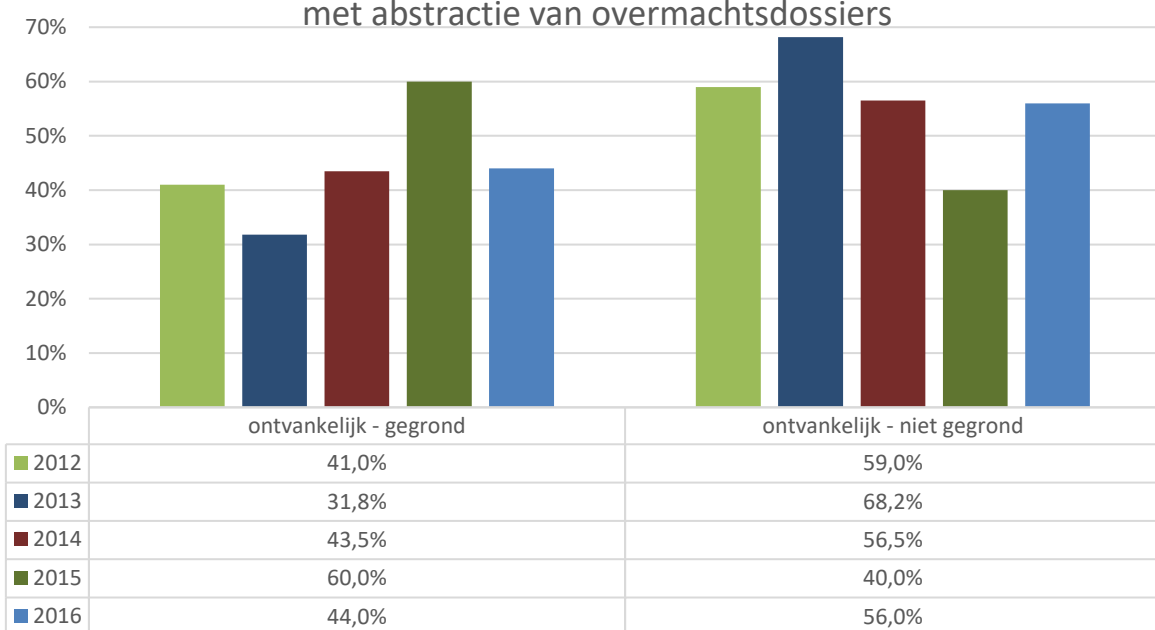
De Raad heeft van de 162 ontvankelijke dossiers (zonder de dossiers m.b.t. leerkrediet en overmacht) 71 dossiers gegrond verklaard (43,8%) en 91 niet gegrond (56,2%). Dit is een daling ten opzichte van het vorig werkjaar, vermits er in 2015 ongeveer 60% van de ontvankelijke zaken gegrond werden verklaard. De cijfers liggen wel in lijn met werkjaar 2014, toen 44% van de ontvankelijke zaken gegrond werd verklaard.

Alle ontvankelijke zaken en hun gegrondheid 2016 (abstractie overmachtsdossier)

■ ontvankelijk - gegrond ■ ontvankelijk - niet gegrond

Overzicht van de ontvankelijke zaken en hun gegrondheid over de periode 2012 – 2016 met abstractie van overmachtsdossiers

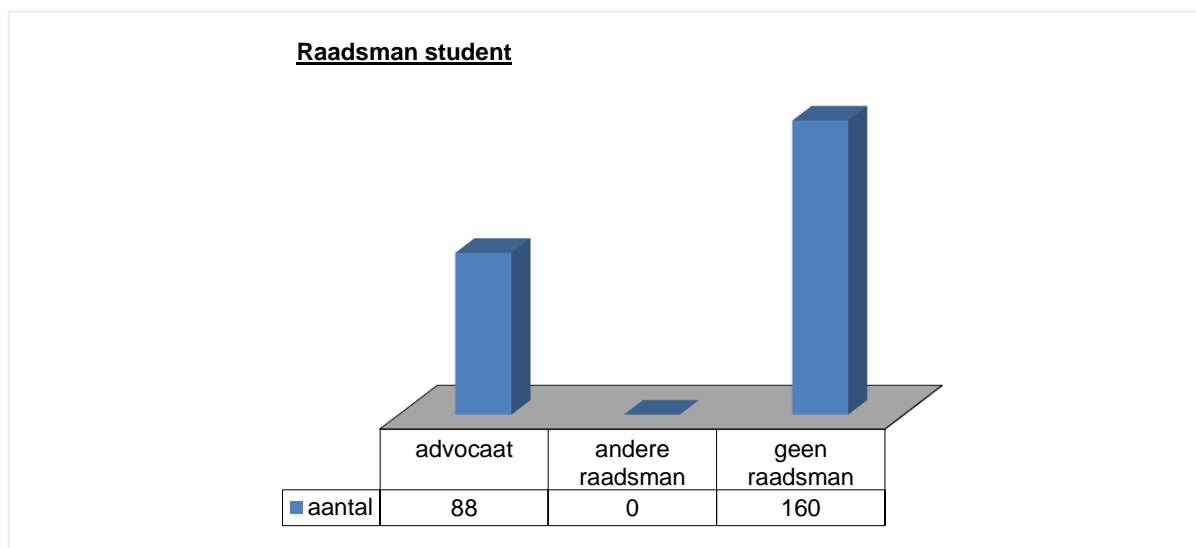

VII. Bijstand door een raadsman

Met onderstaande cijfers wordt nagegaan in welke mate de partijen zich laten bijstaan door een raadsman. Ook voor deze cijfers wordt telkens uitgegaan van de beroepen die in 2016 behandeld werden, en niet van de verzoekschriften die tijdens het werkjaar 2016 werden geregistreerd. Vermits een groot aantal dossiers leerkrediet en overmacht betreffen, die buiten de 'normale' procedures van de Raad vallen en voornamelijk schriftelijk worden behandeld, worden deze zaken voor deze analyse buiten beschouwing gelaten.

1. Verzoekende partij

Studenten kunnen zich voor de procedure bij de Raad laten bijstaan door een raadsman. Dit kan zowel een advocaat als een andere vertrouwenspersoon zijn. In 2016 werd in geen enkel geval gebruik gemaakt van een andere raadsman. In 88 gevallen werd effectief beroep gedaan op een advocaat. Dit kan in elke stand van de procedure gebeuren. In de loop van de procedure kan een partij in principe echter geen nieuwe middelen meer inbrengen. Dit betekent dat een advocaat die op een later moment in de procedure betrokken wordt, binnen de krijtlijnen van het initieel ingediende verzoekschrift zal moeten blijven. Uit bijgevoegde tabel blijkt dat in het werkjaar 2016 het overgrote deel van de studenten (160) hun zaak zelf hebben verdedigd, zonder specifieke juridische bijstand van een advocaat in te roepen.

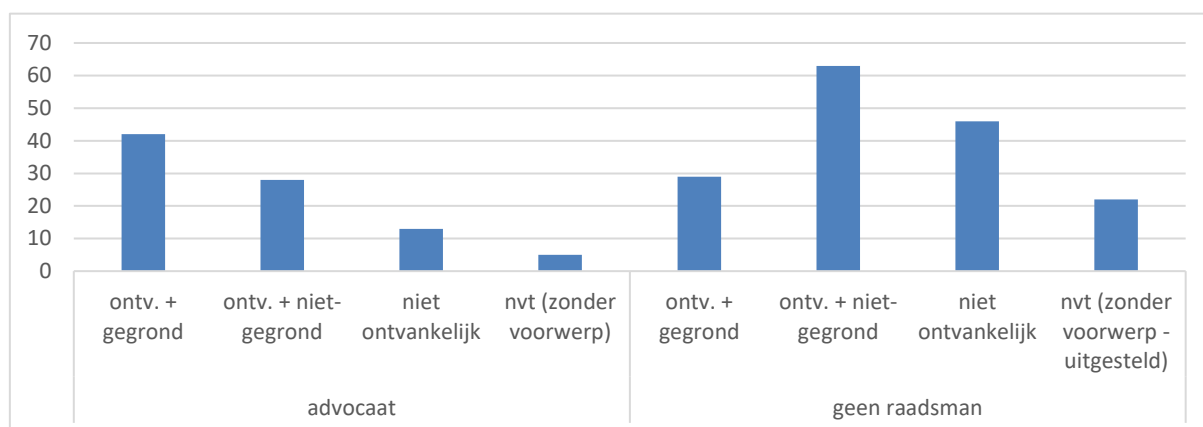

De onderstaande tabellen schetsen een mogelijk verband tussen het inschakelen van een raadsman en het resultaat van de procedure. De percentages zijn berekend in verhouding tot het aantal zaken dat binnen een bepaalde groep behandeld is om zodoende een correcte succesratio te berekenen. In de 160 dossiers waar de student zelf zijn zaak verdedigd heeft, werden er 29 beroepen gegrond verklaard en werden er 46 dossiers niet-ontvankelijk verklaard. In 88 dossiers waar een advocaat optrad, werden er 42 beroepen

gegrond verklaard en werden 13 dossiers niet-ontvankelijk verklaard. Zoals reeds werd vermeld, heeft geen enkele student in 2016 gebruik gemaakt van een andere raadsman.

Deze cijfers moeten echter steeds duidelijk worden genuanceerd, daar de inhoud van de dossiers zelf buiten beschouwing werd gelaten.

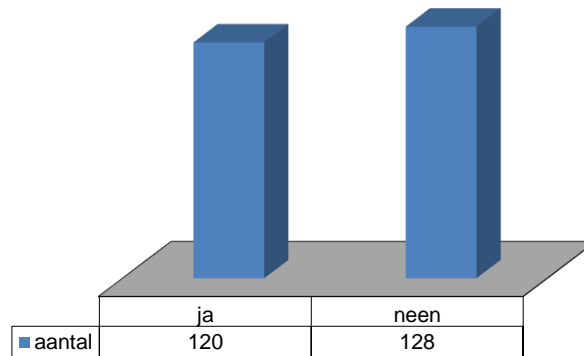
raadsman student	ontvankelijkheid	gegrondheid	2016	
advocaat	volledig ontvankelijk	volledig gegrond	42	47,73%
		niet gegrond	28	31,82%
	niet ontvankelijk		13	14,77%
	nvt (zonder voorwerp)		5	5,68%
Totaal			88	100,00%
geen raadsman	volledig ontvankelijk	volledig gegrond	29	18,13%
		niet gegrond	63	39,38%
	niet ontvankelijk		46	28,75%
	nvt (zonder voorwerp - uitgesteld)		22	13,75%
Totaal			160	100,00%
			248	

2. Instelling

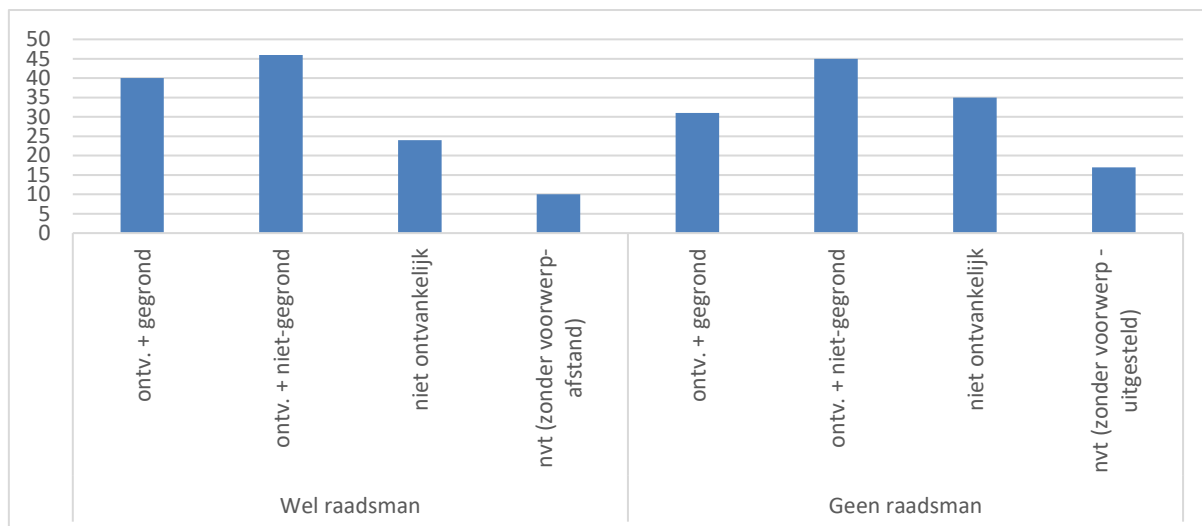
De instellingen doen vaker beroep op een advocaat dan de studenten. In 120 dossiers werd een advocaat ingeschakeld om de belangen van de instelling te verdedigen. Wat betreft de instellingen geeft de onderstaande tabel het volgende weer.

Raadsman instelling

In dossiers waar de instelling zelf haar belangen verdedigde, werden 31 van de 128 beroepen gegrond verklaard en werden 35 dossiers onontvankelijk verklaard. In dossiers waar een advocaat is tussengekomen, werden 40 van de 120 beroepen gegrond verklaard en werden 24 dossiers onontvankelijk verklaard. Deze cijfers moeten ook hier worden genuanceerd, want de inhoud van het dossier werd buiten beschouwing gelaten. Ten slotte moet opgemerkt worden dat bij de instellingen die geen externe raadsman hebben, er vaak wel een intern juridisch adviseur is die het dossier behartigt.

raadsman instelling	ontvankelijkheid	gegrondheid	2016	%
Ja	volledig ontvankelijk	volledig gegrond	40	33,33%
		niet gegrond	46	38,33%
	niet ontvankelijk		24	20,00%
	nvt (zonder voorwerp-afstand)		10	8,33%
Totaal			120	100,00%
Neen	volledig ontvankelijk	volledig gegrond	31	24,22%
		niet gegrond	45	35,16%
	niet ontvankelijk		35	27,34%
	nvt (zonder voorwerp - uitgesteld)		17	13,28%
Totaal			128	100,00%
			248	

De Raad waardeert de aanwezigheid van de partijen op de zitting. Gelet op de korte termijnen waarbinnen de Raad uitspraak moet doen, biedt dit immers in voorkomend geval de mogelijkheid de partijen te bevragen omtrent feitelijke aspecten die in de schriftelijke stukken niet of minder uitgebreid aan bod zijn gekomen. In dat opzicht moedigt de Raad aan dat wanneer, in specifieke gevallen, de aard van de betwisting daartoe aanleiding geeft, ook de betrokken docent, stagebegeleider e.d. op de zitting aanwezig zou zijn. De ervaring in voorgaande dossiers leert immers dat wanneer bijvoorbeeld middelen worden opgeworpen die concreet betrekking hebben op het feitelijk verloop van een opleidingsonderdeel of een stage, het kunnen bevragen van de titularis bijzonder verhelderend kan zijn.